

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MACIEJ SZPUNAR
prednesené 3. júla 2025¹

Vec C-366/24

Amazon EU Sàrl
proti
Ministre de la Culture,
Ministre de l'Économie, des Finances et de la Souveraineté industrielle et numérique

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podala Conseil d'État (Štátna rada, Francúzsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Vnútorný trh – Slobodné poskytovanie služieb – Voľný pohyb tovaru – Ochrana alebo podpora kultúrnej rôznorodosti – Služba doručenia kníh domov – Vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje minimálny poplatok za také doručenie – Smernica 2006/123/ES“

I. Úvod

1. Francúzska literárna scéna je už dlho charakteristická opatreniami na ochranu kultúrneho dedičstva a cenová regulácia predstavuje základný pilier na tieto účely už od zákona nazývaného „Lang“², prijatého v roku 1981. Tento zákon zaviedol pevnú cenu za knihy, aby zaručil spravodlivý prístup k literatúre na celom území, čím podporil decentralizovanú sieť kníhkupectiev a redakčnú rôznorodosť zoči voči štandardizácii trhu. Takmer o štyridsať rokov neskôr zákon z roku 2021, nazývaný „Darcos“, rozšíril tento ochranný mechanizmus v digitálnom veku tým, že stanovil minimálny poplatok vo výške 3 eur za doručenie objednávok kníh v hodnote nižšej ako 35 eur.

2. Conseil d'État (Štátna rada, Francúzsko) chce určiť, či je možné zosúladiť jednak právo Únie založené na axióme vnútorného trhu s voľným pohybom výrobkov a výrobných zdrojov a jednak národnú kultúrnu politiku, ktorá sa prostredníctvom určenia cien snaží chrániť nezávislé kníhkupectvá, zachovať redakčný pluralizmus a potvrdiť status knihy ako „netrhového statku“, ktorý je súčasťou národného dedičstva.

3. Špecifikom prejednávanej veci je skutočnosť, že vnútroštátny súd sa pýta Súdneho dvora iba na ustanovenia práva Únie, so zreteľom na ktoré musí preskúmať dotknutú právnu úpravu, pričom sa vecne nepýta na to, či je táto právna úprava v súlade s právom Únie.

¹ Jazyk prednesu: francúzština.

² Zákon č. 81-766 z 10. augusta 1981 o cenách kníh (JORF z 11. augusta 1981, s. 2198), v znení vyplývajúcom z článku 1 prvého a štvrtého odseku zákona č. 2021-1901 z 30. decembra 2021 na podporu knižného hospodárstva a posilnenie spravodlivosti a dôvery medzi jeho účastníkmi (JORF č. 304 z 31. decembra 2021, text č. 2) (ďalej len „zákon z roku 1981“).

4. V tomto prípade ide potenciálne o smernice 2000/31/ES³ a 2006/123/ES⁴, ako aj o základné slobody vyplývajúce zo Zmluvy o FEÚ, konkrétnejšie o voľný pohyb tovaru podľa článku 34 ZFEÚ a slobodné poskytovanie služieb podľa článku 56 ZFEÚ.

II. Právny rámec

A. Právo Únie

1. Smernica 2000/31

5. Odôvodnenia 18 a 21 smernice 2000/31 uvádzajú:

„(18) Služby informačnej spoločnosti zahŕňajú celú škálu ekonomických činností, ku ktorým dochádza on-line; tieto služby môžu pozostávať najmä z predaja tovaru on-line; nepatria sem činnosti ako je dodávka tovaru alebo poskytovanie služieb off-line;...

...

(21) Rozsah koordinovaného poľa je bez dopadu na budúcu harmonizáciu [na úrovni Únie] týkajúcu sa služieb informačnej spoločnosti a na budúce právne predpisy, ktoré sa prijímú na vnútroštátnej úrovni v súlade s právom [Únie]; koordinovaná oblasť zahŕňa len požiadavky týkajúce sa on-line činností, ako sú on-line informácie, on-line reklama, on-line nakupovanie, on-line uzatváranie zmlúv a netýka sa právnych požiadaviek členských štátov, ktoré sa týkajú priamo tovaru, ako sú bezpečnostné normy, povinnosti označovať tovar alebo zodpovednosti za tovar, alebo požiadaviek členských štátov týkajúcich sa dodávky alebo prepravy tovaru, vrátane distribúcie zdravotníckych výrobkov;...”

6. Článok 1 tejto smernice, nazvaný „Cieľ a rozsah“, v odseku 6 stanovuje, že „táto smernica nemá vplyv na opatrenia prijaté na úrovni [Únie] alebo na národnej úrovni, v súvislosti s právom [Únie], s cieľom podporovať kultúrnu a jazykovú rôznorodosť a zabezpečiť ochranu plurality“.

7. Článok 2 písm. h) uvedenej smernice stanovuje:

„Na účely tejto smernice majú nasledujúce výrazy uvedený význam:

...

h) „koordinovaná oblasť“: požiadavky ustanovené v právnych systémoch členských štátov uplatniteľné na poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti alebo na služby informačnej spoločnosti, bez ohľadu na to, či sú všeobecnej povahy alebo či sú pre ne špeciálne navrhnuté.

...

ii) Koordinovaná oblasť sa nevzťahuje na požiadavky ako napríklad:

³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (Ú. v. ES L 178, 2000, s. 1; Mim. vyd. 13/025, s. 399), zmenená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 (Ú. v. EÚ L 277, 2022, s. 1) (ďalej len „smernica 2000/31“).

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 12. decembra 2006 o službách na vnútornom trhu (Ú. v. EÚ L 376, 2006, s. 36).

- požiadavky, ktoré sa uplatňujú na tovar ako taký,
- požiadavky, ktoré sa uplatňujú na dodávku tovaru,
- požiadavky, ktoré sa uplatňujú na služby, ktoré sa neposkytujú elektronicky.“

8. Podľa článku 3 tej istej smernice, nazvaného „Vnútorný trh“:

„1. Každý členský štát zabezpečí, aby služby informačnej spoločnosti poskytované poskytovateľom služieb, ktorý má sídlo na jeho území, boli v súlade s vnútroštátnymi ustanoveniami, ktoré sa uplatňujú v príslušnom členskom štáte a ktoré spadajú do koordinovanej oblasti.

2. Členské štáty nemôžu z dôvodov spadajúcich do koordinovanej oblasti obmedziť slobodu poskytovania služieb informačnej spoločnosti z iného členského štátu.

...

4. Členské štáty môžu prijať opatrenia na výnimku z odseku 2 v súvislosti s určitou danou službou informačnej spoločnosti, ak sú splnené tieto podmienky:

a) opatrenia sú:

i) nevyhnutné pre jeden z týchto dôvodov:

- verejného záujmu...,
- ochrany zdravia obyvateľstva,
- verejnej bezpečnosti, vrátane zabezpečenia bezpečnosti a obrany štátu,
- ochrany spotrebiteľov, vrátane investorov;

...

b) pred prijatím predmetných opatrení... členský štát:

- požiadal členský štát uvedený v odseku 1, aby prijal opatrenia a tento takéto opatrenia neprijal, alebo boli neprimerané,
- oznámi Komisii a členskému štátu uvedenému v odseku 1 svoj úmysel prijať také opatrenia.

...“

2. Smernica 2006/123

9. Odôvodnenia 11, 33, 40, 76 a 83 smernice 2006/123 uvádzajú:

„(11) Táto smernica nezasahuje do opatrení, ktoré prijali členské štáty v súlade s právom [Únie], v súvislosti s ochranou alebo podporou kultúrnej a jazykovej rôznorodosti a plurality médií vrátane ich financovania. Táto smernica nebráni členským štátom uplatňovať ich základné práva a zásady vzťahujúce sa na slobodu tlače a slobodu prejavu...

...

(33) Služby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, zahŕňajú široké spektrum činností podliehajúcich neustálej zmene.... Služby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, tiež zahŕňajú služby poskytované podnikateľom aj spotrebiteľom, ako napríklad... distribučné služby.... Tieto činnosti môžu zahŕňať... služby, ktoré môžu byť poskytované na diaľku, vrátane prostredníctvom internetu.

...

(40) Pojem ‚závažné dôvody týkajúce sa verejného záujmu‘, na ktoré sa odvolávajú niektoré ustanovenia tejto smernice... zahŕňa aspoň tieto oblasti: verejný poriadok, verejnú bezpečnosť a verejné zdravie... ciele kultúrnej politiky vrátane zabezpečenia slobody prejavu rôznych zložiek v spoločnosti, predovšetkým sociálnych, kultúrnych, náboženských a filozofických hodnôt spoločnosti, potrebu zabezpečenia vysokej úrovne vzdelávania, udržiavanie rôznorodosti tlače a podporu národného jazyka, zachovanie národného historického a umeleckého dedičstva....

...

(76) Táto smernica sa nevzťahuje na uplatňovanie článkov [34 až 36 ZFEÚ], ktoré sa týkajú voľného pohybu tovaru. Obmedzenia zakázané na základe ustanovenia o slobode poskytovať služby sa vzťahujú na požiadavky uplatňované na prístup k činnostiam v oblasti služieb alebo ich vykonávanie, a nie na požiadavky, ktoré sa uplatňujú na tovary ako také.

...

(83) Je potrebné zabezpečiť, aby sa od ustanovenia o slobode poskytovať služby bolo možné odchýliť iba v oblastiach, na ktoré sa vzťahujú odchýlky....“

10. Článok 1 tejto smernice s názvom „Predmet úpravy“ v odsekoch 1 až 6 stanovuje:

„1. Táto smernica stanovuje všeobecné ustanovenia, ktoré uľahčujú výkon slobody poskytovateľov usadiť sa a voľný pohyb služieb, pričom sa zachová vysoká úroveň kvality služieb.

2. Táto smernica sa nezaoberá liberalizáciou služieb všeobecného hospodárskeho záujmu vyhradených pre verejné alebo súkromné subjekty, ani privatizáciou verejných subjektov poskytujúcich služby.

3. Táto smernica sa nezaoberá zrušením monopolov poskytujúcich služby, ani poskytovaním pomoci zo strany členských štátov, na ktoré sa vzťahujú predpisy [Únie] o hospodárskej súťaži.

Táto smernica neovplyvňuje slobodu členských štátov určiť v súlade s právom [Únie], čo považujú za služby všeobecného hospodárskeho záujmu, ako by tieto služby mali byť organizované a financované v súlade s pravidlami o štátnej pomoci, a akým konkrétnym povinnostiam by mali podliehať.

4. Táto smernica neovplyvňuje opatrenia prijaté na úrovni [Únie] alebo na vnútroštátnej úrovni, v súlade s právom [Únie], na ochranu alebo na podporu kultúrnej alebo jazykovej rôznorodosti či plurality médií.

5. Táto smernica neovplyvňuje predpisy členských štátov v oblasti trestného práva. Členské štáty však nesmú obmedzovať slobodu poskytovať služby uplatňovaním ustanovení trestného práva, ktoré špecificky upravujú alebo ovplyvňujú prístup k činnosti v oblasti služieb alebo jej vykonávanie na účely obchádzania pravidiel ustanovených v tejto smernici.

6. Táto smernica neovplyvňuje pracovné právo..., ktoré členské štáty uplatňujú v súlade s vnútroštátnym právom, ktoré rešpektuje právo [Únie]. Táto smernica rovnako neovplyvňuje právne predpisy členských štátov o sociálnom zabezpečení.“

11. Článok 2 uvedenej smernice, nazvaný „Rozsah pôsobnosti“, stanovuje:

„1. Táto smernica sa vzťahuje na služby poskytované poskytovateľmi, ktorí sú usadení v členskom štáte.

2. Táto smernica sa nevzťahuje na tieto činnosti:

...

d) služby v oblasti dopravy..., ktoré patria do rozsahu pôsobnosti [hlavy VI tretej časti Zmluvy o FEÚ];

...“

12. Článok 3 ods. 1 tej istej smernice okrem iného stanovuje, že ak existuje rozpor medzi jej ustanoveniami a ustanovením iného aktu Únie, ktorý upravuje osobitné aspekty prístupu k činnosti v oblasti služieb alebo jej výkonu v osobitných oblastiach, má ustanovenie iného aktu Únie prednosť a uplatňuje sa na tieto osobitné oblasti.

13. Podľa článku 4 bodu 1 smernice 2006/123 je „služba“ ako „akákoľvek samostatne zárobková hospodárska činnosť, ktorá je obvyčajne poskytovaná za odplatu, v zmysle článku [57 ZFEÚ]“.

14. Článok 15 tejto smernice sa nachádza v kapitole III, nazvanej „Sloboda poskytovateľov usadiť sa“, a v odsekoch 2 a 3 stanovuje:

„2. Členské štáty skúmajú, či ich právne systémy podmieňujú prístup k činnosti v oblasti služieb alebo jej vykonávanie splnením niektorej z týchto nediskriminačných požiadaviek:

...

g) stanovené minimálne a/alebo maximálne tarify, ktoré musí poskytovateľ dodržiavať;

...

3. Členské štáty overujú, že požiadavky uvedené v odseku 2 spĺňajú tieto podmienky:

...

b) nevyhnutnosť: požiadavky musia byť opodstatnené závažným dôvodom týkajúcim sa verejného záujmu;

...“

15. Článok 16 tejto smernice, ktorý sa nachádza v jej kapitole IV s názvom „Voľný pohyb služieb“, stanovuje:

„1. Členské štáty rešpektujú právo poskytovateľov poskytovať služby v inom členskom štáte, než v tom, v ktorom sú usadení.

Členský štát, v ktorom sa poskytuje služba, zabezpečuje voľný prístup k činnosti v oblasti služieb a jej slobodné vykonávanie na svojom území.

Členské štáty nepodmieňujú prístup k činnosti v oblasti služieb alebo jej vykonávanie na svojom území splnením požiadaviek, ktoré nedodržiavajú tieto zásady:

- a) nediskriminácia: požiadavka nesmie byť priamo alebo nepriamo diskriminujúca s ohľadom na štátnu príslušnosť, alebo v prípade právnických osôb s ohľadom na členský štát, v ktorom sú usadené;
- b) nevyhnutnosť: požiadavka musí byť opodstatnená dôvodmi verejného poriadku, verejnej bezpečnosti, verejného zdravia alebo ochrany životného prostredia;
- c) proporcionalita: požiadavka musí byť vhodná na dosahovanie sledovaných cieľov a nesmie prekračovať rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.

...

3. Členskému štátu, do ktorého sa poskytovateľ premiestni, sa nebráni stanoviť požiadavky na vykonávanie činnosti v oblasti služieb, ak sú opodstatnené dôvodom verejného poriadku, verejnej bezpečnosti, verejného zdravia alebo ochrany životného prostredia, a ak je to v súlade s odsekom 1. Členským štátom sa nebráni uplatňovať v súlade s právom [Únie] svoje pravidlá o podmienkach zamestnávania vrátane pravidiel ustanovených v kolektívnych zmluvách.“

B. Francúzske právo

1. Zákon z roku 1981

16. Článok 1 prvý a štvrtý odsek zákona z roku 1981 stanovuje:

„Každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá vydáva alebo dováža knihy, je povinná stanoviť maloobchodnú cenu za knihy, ktoré vydáva alebo dováža.

...

Maloobchodníci musia účtovať skutočnú maloobchodnú cenu vo výške 95 % až 100 % ceny stanovenej vydavateľom alebo dovozcom. Keď je kniha zaslaná kupujúcemu a nie je vyzdvihnutá v maloobchodnej predajni kníh, predajná cena je cena stanovená vydavateľom alebo dovozcom. Maloobchodný predajca nesmie za žiadnych okolností ponúkať priamo ani nepriamo službu doručenia kníh bezplatne, pokiaľ kniha nie je vyzdvihnutá v maloobchodnej predajni kníh. Táto služba musí byť účtovaná v súlade s minimálnou sumou poplatku stanovenou výnosom ministra kultúry a ministra hospodárstva na návrh Autorité de régulation des communications électroniques, des postes et de la distribution de la presse [Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií, pôšt a distribúcie tlače, Francúzsko]. Tento výnos zohľadňuje ceny, ktoré ponúkajú poskytovatelia poštových služieb na trhu maloobchodného predaja kníh, a potrebu zachovať hustú sieť maloobchodných predajcov v krajine.“

2. Výnos zo 4. apríla 2023

17. Podľa článku 1 výnosu zo 4. apríla 2023 o minimálnej sume poplatku za službu doručenia kníh⁵:

„Minimálna suma poplatku za službu doručenia kníh uvedenú v článku 1 štvrtom odseku [zákona z roku 1981] sa stanovuje na:

- 3 [eur] s daňou za každú objednávku obsahujúcu jednu alebo viac kníh, ktorých nákupná hodnota je v novom stave nižšia ako 35 eur s daňou,
- viac ako 0 eur s daňou za každú objednávku obsahujúcu jednu alebo viac kníh, ktorých nákupná hodnota je v novom stave 35 eur s daňou alebo viac.

Takto stanovený minimálny poplatok sa vzťahuje na službu doručenia objednávky bez ohľadu na počet balíkov, z ktorých táto objednávka pozostáva.

Službu doručenia platí kupujúci súčasne so zaplatením objednávky.“

III. Spor vo veci samej, prejudiciálne otázky a konanie pred Súdny dvorom

18. Amazon EU Sàrl (ďalej len „Amazon“), spoločnosť založená podľa luxemburského práva, podala na Conseil d'État (Štátna rada), vnútroštátny súd, žalobu o neplatnosť výnosu zo 4. apríla 2023.

19. Amazon na podloženie svojej žaloby tvrdí, že uloženie povinnosti maloobchodníkom účtovať za službu doručenia kníh, ktoré nie sú vyzdvihnuté v maloobchodnej predajni kníh, minimálny poplatok zodpovedajúci minimálnej sume stanovenej výnosom zo 4. apríla 2023, porušuje hlavne smernicu 2000/31 a subsidiárne smernicu 2006/123, ako aj zásadu voľného pohybu tovaru, pričom spresňuje, že veľká časť kníh, ktoré predáva vo Francúzsku, je dodávaná zo skladov nachádzajúcich sa v inom členskom štáte.

⁵ JORF č. 83 zo 7. apríla 2023, text č. 22 (ďalej len „výnos zo 4. apríla 2023“).

20. V prvom rade sa vnútroštátny súd domnieva, že článok 1 štvrtý odsek zákona z roku 1981 upravuje výlučne službu doručenia kníh. Vzhľadom na článok 2 písm. h) bod ii) smernice 2000/31 tak, ako ho vyložil Súdny dvor v rozsudku Ker-Optika⁶, preto požiadavka zavedená týmto ustanovením nepatrí do pôsobnosti tejto smernice.

21. V druhom rade tento súd uvádza, že podľa spoločnosti Amazon článok 1 štvrtý odsek zákona z roku 1981 podmieňuje slobodný výkon činnosti v oblasti služieb požiadavkou, ktorá je nezlučiteľná s podmienkami stanovenými v článku 16 ods. 1 smernice 2006/123. Ministère de la Culture (minister kultúry, Francúzsko) sa zase predovšetkým domnieva, že článok 1 štvrtý odsek tohto zákona bol prijatý na účely ochrany redakčnej a následne kultúrnej rôznorodosti, takže je vylúčený z pôsobnosti tejto smernice na základe jej článku 1 ods. 4 Tento minister subsidiárne uvádza, že kultúrna rôznorodosť je dôvodom umožňujúcim odôvodniť dotknutú právnu úpravu.

22. V treťom rade, ak by bol výklad ministra kultúry akceptovaný, vnútroštátny súd sa pýta, či preskúmanie právnej úpravy z hľadiska smernice 2006/123 vylučuje jej preskúmanie z hľadiska primárneho práva.

23. Vo štvrtom rade, ak by sa malo vykonať takéto preskúmanie z hľadiska primárneho práva, vnútroštátny súd sa pýta, či vnútroštátne opatrenie, ktoré stanovuje minimálny poplatok za doručenie tovaru domov, treba považovať za opatrenie, ktoré sa týka spôsobu predaja tohto tovaru, a teda sa má posudzovať z hľadiska voľného pohybu tovaru zaručeného v článku 34 ZFEÚ alebo z hľadiska slobodného poskytovania služieb zaručeného v článku 56 ZFEÚ, najmä s ohľadom na zásah do činnosti online predaja tohto tovaru, alebo na odlišnú povahu doručenia tovaru a predaja tovaru.

24. Za týchto okolností Conseil d'État (Štátna rada) rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Majú sa ustanovenia článku 1 ods. 4 smernice [2006/123] vykladať v tom zmysle, že vylučujú z jej pôsobnosti vnútroštátne opatrenie, ktoré upravuje výkon činnosti v oblasti služieb na území členského štátu s cieľom chrániť alebo podporovať kultúrnu rôznorodosť, alebo sa majú v spojení s ustanoveniami článku 16 ods. 1 písm. b) tejto smernice vykladať v tom zmysle, že ochrana alebo podpora kultúrnej rôznorodosti môže odôvodniť výnimku zo zákazu uplatniť na poskytovateľov služieb usadených v inom členskom štáte požiadavku zavedenú takouto vnútroštátnou právnou úpravou?
2. Vylučuje posúdenie zlučiteľnosti takejto vnútroštátnej právnej úpravy s cieľmi sledovanými smernicou [2006/123] rovnaké preskúmanie z hľadiska primárneho práva [Únie]?
3. V prípade, ak by bolo potrebné posúdiť zlučiteľnosť vnútroštátneho opatrenia prijatého s cieľom chrániť alebo podporovať kultúrnu rôznorodosť so slobodami, ktoré zaručujú články 34 a 56 [ZFEÚ], má sa vnútroštátne opatrenie, ktorým sa stanovuje minimálny poplatok za doručenie tovaru domov považovať za opatrenie týkajúce sa spôsobu predaja tohto tovaru, a teda sa má posudzovať výlučne z hľadiska voľného pohybu tovaru, alebo je potrebné posúdiť túto právnu úpravu výlučne z hľadiska slobodného poskytovania služieb, najmä s ohľadom na zásah do činnosti online predaja tohto tovaru, alebo na odlišnú povahu doručenia tovaru v porovnaní s predajom tovaru?“

⁶ Rozsudok z 2. decembra 2010 (C-108/09, EU:C:2010:725).

IV. Analýza

25. Na úvod treba zdôrazniť, že všetky prejednávané prejudiciálne otázky majú za cieľ určiť právo Únie, ktoré sa uplatňuje v tomto prípade. S týmto cieľom sa vnútroštátny súd pýta Súdneho dvora svojou prvou otázkou, či sa uplatňujú ustanovenia smernice 2006/123, druhou otázkou, pre prípad, že sa smernica 2006/123 uplatňuje, či možno vykonať preskúmanie z hľadiska primárneho práva, a treťou otázkou, či dotknutá právna úprava predstavuje prekážku podľa článkov 34 alebo 56 ZFEÚ. Naproti tomu sa nepýta na možné odôvodnenie prípadnej prekážky.

A. Úvodné pripomienky

1. O právnej úprave, o ktorú ide vo veci samej

26. Keďže vnútroštátny súd odkazuje na ochranu a podporu kultúrnej rôznorodosti, treba preskúmať deklarovaný cieľ opatrenia, o ktoré ide, a mechanizmu, ktorý zavádza na jeho dosiahnutie. Právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, ukladá maloobchodníkom povinnosť účtovať kupujúcim v súlade s minimálnymi poplatkami službu doručenia kníh, ktoré nie sú vyzdvihnuté v maloobchodnej predajni kníh, ale doručené domov.

27. Deklarovaným cieľom tejto právnej úpravy je chrániť maloobchodných predajcov kníh, ktorí sú usadení vo Francúzsku. V tejto súvislosti francúzska vláda vysvetľuje, že vo Francúzsku je knižný trh predmetom kultúrnej politiky, ktorá „má chrániť knihu ako kultúrny statok pred negatívnymi vplyvmi, ktoré môžu vyplývať z hospodárskej súťaže založenej na cenách“. S týmto cieľom zákon z roku 1981 upravil všeobecný mechanizmus určovania cien, podľa ktorého sú vydavatelia a dovozcovia kníh povinní určovať maloobchodnú cenu, ktorý sú maloobchodníci povinní dodržiavať s výnimkou maximálnej zľavy vo výške 5 %.

28. Hoci tento všeobecný mechanizmus určovania cien nie je predmetom týchto návrhov, možno uviesť, že podľa jeho stúpcov táto kultúrna politika umožňuje zabezpečiť životaschopnosť a pluralitu vydavateľského sektora a zachovať hustú a rozmanitú sieť distribúcie kníh na celom vnútroštátnom území.

29. Okrem toho uvádzam, že Súdnemu dvoru už bola položená otázka týkajúca sa maloobchodnej ceny kníh vo Francúzsku, ako aj v Rakúsku, a tento súd dospel k záveru, že takéto úpravy nie sú nezlučiteľné s ustanoveniami týkajúcimi sa vnútorného trhu a predovšetkým s voľným pohybom tovaru.⁷

30. Rozmach predajov na internete hlboko otriasol nielen zvykmi zákazníkov, ale podľa francúzskej vlády aj rovnováhou vytvorenou zákonom z roku 1981. Viedol tiež k tomu, že sa objavil nový faktor hospodárskej súťaže: náklady na doručenie. Niektoré veľké online platformy totiž ponúkali bezplatné doručenie kníh, a to podľa francúzskej vlády na úkor ostatných maloobchodníkov. S cieľom napraviť túto nerovnováhu medzi subjektmi na trhu bol tento zákon zmenený a to tak, že vyžaduje, aby účtovanie nákladov na doručenie rešpektovalo minimálnu sumu poplatku a stanovuje spodnú hranicu 3 eur, ako aj možnosť takmer bezplatného doručenia od nákupu vo výške 35 eur.

⁷ Pozri v tejto súvislosti rozsudky z 10. januára 1985, *Association des Centres distributeurs Leclerc a Thouars Distribution* (229/83, EU:C:1985:1); z 23. októbra 1986, *Cognet* (355/85, EU:C:1986:410); zo 14. júla 1988, *Syndicat des libraires de Normandie* (254/87, EU:C:1988:413), a z 3. októbra 2000, *Échirrolles Distribution* (C-9/99, EU:C:2000:532). V súvislosti s rakúskou právnou úpravou cien dovážaných kníh pozri rozsudok z 30. apríla 2009, *Fachverband der Buch- und Medienwirtschaft* (C-531/07, EU:C:2009:276).

31. Právna úprava, o ktorú ide, sa teda výslovne týka predaja kníh prostredníctvom internetu, čo ma privádza k analýze smernice 2000/31.

2. O smernici 2000/31

32. Najprv treba preskúmať, či dotknuté vnútroštátne ustanovenia patria do koordinovanej oblasti smernice 2000/31. Ak je to tak, a ak sa zistí, že dotknuté vnútroštátne ustanovenia sú v rozpore s ustanoveniami tejto smernice, majú tieto vnútroštátne ustanovenia prednosť pred ustanoveniami smernice 2006/123.

33. V tejto súvislosti sa Amazon a Komisia domnievajú, že dotknutá právna úprava patrí do koordinovanej oblasti smernice 2000/31.

34. Podľa článku 3 ods. 2 smernice 2000/31 členské štáty nemôžu z dôvodov spadajúcich do koordinovanej oblasti obmedziť slobodné poskytovanie služieb informačnej spoločnosti z iného členského štátu. „Koordinovaná oblasť“ je v článku 2 písm. h) smernice 2000/31 definovaná ako požiadavky ustanovené v právnych systémoch členských štátov uplatniteľné na poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti alebo na služby informačnej spoločnosti, bez ohľadu na to, či sú všeobecnej povahy alebo či sú pre ne špeciálne navrhnuté.

35. Smernica 2000/31 je teda založená na logike „krajiny pôvodu“. ⁸ Požiadavky na prístup a výkon prakticky bez výnimky stanovuje členský štát pôvodu.

36. Z koordinovanej oblasti sú však podľa článku 2 písm. h) bodu ii) smernice 2000/31 vylúčené také požiadavky, ako sú požiadavky, ktoré sa uplatňujú na tovar ako taký a požiadavky, ktoré sa uplatňujú na dodávku tovaru.

37. Vzniká teda otázka, či také opatrenie týkajúce sa poplatku za doručenie, ktoré nestanovuje špecifickú požiadavku týkajúcu sa spôsobu dodania tovaru, ako je to vo veci samej, predstavuje požiadavku, ktorá sa uplatňuje na dodávku tovaru.

38. Podľa spoločnosti Amazon a Komisie to tak nie je. Tvrdia, že dotknutá právna úprava sa týka ceny online transakcií, a nie konkrétnych podmienok dodania knihy ako takého. Podľa spoločnosti Amazon sa táto právna úprava netýka poskytovateľov doručovacích služieb a nemá vplyv na podniky, ktoré sa špecializujú (iba) na doručovanie. To vedie spoločnosť Amazon a Komisiu k záveru, že v tomto prípade nejde o požiadavku, ktorá sa uplatňuje na dodávku tovaru podľa článku 2 písm. h) bodu ii) smernice 2000/31.

39. Tieto argumenty ma nepresvedčili.

40. Najprv treba pripomenúť, že Súdny dvor už rozhodol, že hoci vnútroštátne pravidlá týkajúce sa uvádzania kontaktných šošoviek na trh patria do pôsobnosti smernice 2000/31 v rozsahu, v akom sa týkajú predaja takýchto šošoviek prostredníctvom internetu, nie je to prípad vnútroštátnych pravidiel týkajúcich sa *dodávania* týchto šošoviek. ⁹ Právna úprava, o ktorú ide

⁸ Pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré som predniesol vo veciach Airbnb Ireland a i. (C-662/22 až C-667/22, EU:C:2024:18, bod 145). Pozri rovnako rozsudok z 9. novembra 2023, Google Ireland a i. (C-376/22, EU:C:2023:835, bod 42).

⁹ Pozri rozsudok z 2. decembra 2010, Ker-Optika (C-108/09, EU:C:2010:725, bod 77).

v tomto prípade, má však za cieľ a následok upraviť doručovanie kníh domov. Za týchto okolností nemôžem súhlasiť s argumentáciou spoločnosti Amazon a Komisie, podľa ktorej je doručenie knihy v skutočnosti vedľajšou a neoddeliteľnou podmienkou *online* predaja.¹⁰

41. Je samozrejme pravda, že keď spotrebiteľ kúpi knihu online, zo svojho pohľadu urobí iba jednu transakciu. Zároveň však platí, že právne a skutkovo ide o dve transakcie, teda o predaj knihy a jej následné doručenie.

42. Navyše nemožno hovoriť o „neoddeliteľnej transakcii“, keďže dotknutá právna úprava odkazuje iba na doručenie domov. Požiadavky na stanovenie poplatku za doručenie sú totiž stanovené bez ohľadu na to, či je kniha kúpená na internete alebo nie: pokiaľ sa doručuje domov, uplatňuje sa poplatok. Naopak, pokiaľ sú objednávky urobené prostredníctvom internetu vyzdvihnuté v obchode, neexistuje povinnosť účtovať náklady na doručenie.

43. Za týchto okolností sa domnievam, že dotknutá právna úprava nepatrí do koordinovanej oblasti podľa článku 2 písm. h) bodu ii) smernice 2000/31 a v dôsledku toho sa neuplatňuje jej článok 3 ods. 2, čo znamená, že na spoločnosť Amazon sa, pokiaľ ide o náklady na doručovanie, neuplatňuje právna úprava stanovená krajinou pôvodu.

B. Prvá a druhá prejudiciálna otázka: o smernici 2006/123

44. Svojou prvou a druhou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, chce vnútroštátny súd vedieť, v prvom rade to, či sa článok 1 ods. 4 smernice 2006/123 má vykladať v tom zmysle, že vylučuje z jej pôsobnosti vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá stanovuje minimálny poplatok za doručenie objednávky obsahujúcej jednu alebo viac kníh domov; v druhom rade, v prípade, ak na túto otázku treba odpovedať záporne, to, či podpora kultúrnej rôznorodosti stanovená v tomto ustanovení vykladanom v spojení s článkom 16 ods. 1 písm. b) tejto smernice môže odôvodniť takéto opatrenie, a v treťom rade, ak sa uvedená smernica uplatňuje, v podstate to, či možno dotknutú právnu úpravu preskúmať z hľadiska primárneho práva Únie.

1. Špecifické povinnosti vyplývajúce zo smernice 2006/123

45. Keď sa na činnosť uplatňuje smernica 2006/123, je dotknutý členský štát povinný najmä odstrániť obmedzenia slobody usadiť sa a slobodného poskytovania služieb. V tejto súvislosti článok 16 tejto smernice stanovuje, že obmedzenia sú prípustné iba vtedy, ak sú odôvodnené niektorým zo závažných dôvodov týkajúcich sa verejného záujmu vymenovaných týmto ustanovením, a sú primerané a nediskriminačné. Okrem tejto všeobecnej povinnosti musia členské štáty dodržiavať rad iných konkrétnejších povinností.

¹⁰ Domnievam sa, že dodanie výrobku úzko súvisí s predajom tovaru ako takým; pozri rovnako analýzu v nasledujúcich bodoch týchto návrhov týkajúcu sa článku 34 ZFEÚ. Nesúvisí však s predajom *online*.

46. Tieto povinnosti majú za následok najmä administratívne zjednodušenie¹¹ tým, že vytvárajú miesta jednotného kontaktu¹² a upravujú postupy prostredníctvom elektronických prostriedkov¹³, povinnosť pomoci príjemcom služieb¹⁴, povinnosť zabezpečiť, aby poskytovatelia sprístupnili príjemcom rad informácií¹⁵ a povinnosť administratívnej spolupráce s ostatnými členskými štátmi¹⁶.

47. Podliehať ustanoveniam smernice 2006/123 má teda hmatateľné dôsledky pre členské štáty.

2. O článku 1 ods. 4 smernice 2006/123

48. Pripomínam, že článok 1 smernice 2006/123, nazvaný „Predmet úpravy“, v odseku 1 stanovuje, že táto smernica má „stanov[íť] všeobecné ustanovenia, ktoré uľahčujú výkon slobody poskytovateľov usadiť sa a voľný pohyb služieb, pričom sa zachová vysoká úroveň kvality služieb“.

49. Tento článok ďalej v odsekoch 2 až 6¹⁷ upravuje oblasti, ktorými sa smernica 2006/123 „nezaoberá“ alebo ktoré „neovplyvňuje“ (vo francúzštine tiež „ne porte pas atteinte“, „n’affecte pas“ a „ne s’applique pas“) a predovšetkým vo svojom odseku 4 uvádza, že smernica „neovplyvňuje opatrenia prijaté na úrovni [Únie] alebo na vnútroštátnej úrovni, v súlade s právom [Únie], na ochranu alebo na podporu kultúrnej alebo jazykovej rôznorodosti či plurality médií“¹⁸.

50. Naproti tomu článok 2 smernice 2006/123, nazvaný „Rozsah pôsobnosti“, v odseku 1 stanovuje, že táto smernica sa vzťahuje na služby poskytované poskytovateľmi, ktorí sú usadení v členskom štáte, a jej odsek 2 upravuje rad výnimiek z tejto zásady. Spresňuje, že táto smernica „sa nevzťahuje“ na celý rad „činností“.

51. Výklad článkov 1 a 2 smernice 2006/123 ma vedie k tejto otázke: prečo táto smernica venuje dva články predmetu svojej úpravy a svojmu rozsahu pôsobnosti, čo sa intuitívne zdá byť jedna a tá istá vec? Ako vysvetliť rozdiel vo formulácii medzi jednotlivými odsekmi?

52. Pokiaľ ide o znenie článku 1 ods. 4 smernice 2006/123 a predovšetkým výraz „neovplyvňuje“, treba uviesť, že táto formulácia je prinajmenšom nešťastná, keďže právne ustanovenia nesmú byť opisné, ale normatívne. Normatívnym je ustanovenie, ktoré stanovuje, že právny akt sa uplatňuje alebo neuplatňuje na určité oblasti práva. V tomto zmysle je článok 2 tejto smernice jasný: táto smernica sa nevzťahuje na viacero jasne definovaných oblastí práva. To však nemožno povedať o článku 1 ods. 4 uvedenej smernice, ktorý je predmetom skúmania. Použitím opisného výrazu „neovplyvňuje“ je čitateľ ponechaný v neistote. Prečo „neovplyvňuje“? Pretože to tvrdí toto ustanovenie? To všetko by mohlo naznačovať, že normotvorca Únie nemal v úmysle priznať právnu silu článku 1 ods. 4 tej istej smernice. Jednoducho považoval za dobré spresniť, že podľa jeho názoru sa smernica 2006/123 nemôže dotknúť oblastí uvedených v jej článku 1 ods. 4, teda ochrany a podpory kultúrnej alebo jazykovej rôznorodosti či plurality médií.

¹¹ Pozri kapitolu II smernice 2006/123 (články 5 až 8).

¹² Pozri článok 6 smernice 2006/123.

¹³ Pozri článok 8 smernice 2006/123.

¹⁴ Pozri článok 21 smernice 2006/123.

¹⁵ Pozri článok 22 smernice 2006/123.

¹⁶ Pozri kapitolu VI smernice 2006/123.

¹⁷ Pozri bod 11 vyššie.

¹⁸ Kurzívou zvýraznil generálny advokát. Treba zdôrazniť, že toto ustanovenie je formulované rovnako ako článok 1 ods. 6 smernice 2000/31.

53. Musím uznať, že by bolo lákavé domnievať sa, že ustanovenie článku 1 ods. 4 smernice 2006/123 nemá žiadnu právnu silu a tvrdiť, že ide iba o opisnú a naratívnu normu¹⁹, ktorú možno vylúčiť na účely právnej analýzy.

54. Dôsledkom takejto úvahy by bolo, že dotknutá právna úprava by sa mohla posúdiť z hľadiska smernice 2006/123. To by malo za následok najmä to, že by sa uplatňoval článok 16 tejto smernice, pričom právnu úpravu by nebolo možné odôvodniť, pretože ochrana jazykovej rôznorodosti sa nenachádza medzi závažnými dôvodmi týkajúcimi sa verejného záujmu vymenovanými v tomto ustanovení.

55. Takýto prístup však neprichádza do úvahy z nasledujúcich dôvodov.

56. Podľa môjho názoru si možno ťažko predstaviť, že ustanovenie právneho aktu nemá žiadny právny účinok. Myslím si, že každý odsek článku 1 smernice 2006/123 treba starostlivo posúdiť a vyložiť so zreteľom na povahu dotknutých opatrení, aj keď, ako to preukážem ďalej v týchto návrhoch, žiaden z možných výkladov článku 1 ods. 4 tejto smernice nie je skutočne uspokojivý.

57. V tejto súvislosti podotýkam, že každý doslovný a sémantický výklad, ktorý má preukázať rozdiel medzi dotknutými výrazmi,²⁰ je odsúdený na neúspech, pretože takýto rozdiel neexistuje v niektorých jazykových verziách smernice 2006/123.²¹ Preto vzhľadom na to, že i) všetky úradné jazyky Únie sú autentickými jazykmi, v ktorých sa vypracúvajú dokumenty, takže ii) všetky jazykové verzie aktu Únie je nutné v zásade uznávať ako rovnocenné,²² na to, že iii) výklad ustanovenia práva Únie teda zahŕňa porovnanie rôznych jazykových verzií²³ a na to, že iv) rôzne jazykové verzie textu práva Únie sa majú vykladať jednotne²⁴, navrhujem Súdnemu dvoru, aby nehľadal rozdiel medzi výrazmi „ne porte pas atteinte“, „n’affecte pas“ a „ne s’applique pas“ použitými (vo francúzštine) v článku 1 smernice 2006/123.

58. Teraz obrátim svoju pozornosť na systematiku a štruktúru smernice 2006/123, aby som našiel odpoveď na položenú otázku.

59. Po prvé, treba mať na pamäti, že cieľ smernice 2006/123 je rovnaký ako cieľ sledovaný základnými slobodami Zmluvy o FEÚ, teda odstránenie prekážok voľného pohybu. V tejto súvislosti je všeobecne známe, že základné slobody môžu vzhľadom na ich prierezovú povahu zasahovať do každej oblasti, ktorú si možno predstaviť. Ak by normotvorca Únie iba uviedol, že sloboda usadiť sa a voľný pohyb služieb „neovplyvňujú“ kultúrnu rôznorodosť, išlo by o logickú nemožnosť. To naznačuje, že tento normotvorca mal v úmysle priznať článku 1 ods. 4 smernice 2006/123 právny význam.

¹⁹ Jeden z autorov to považoval za jeden z možných výkladov, pozri BARNARD, C.: Unravelling the Services Directive. In: *Common Market Law Review*, č. 45, 2008, s. 323 – 394, predovšetkým s. 344.

²⁰ Teda výrazmi „ne porte pas atteinte“, „n’affecte pas“ a „ne s’applique pas“.

²¹ Vo viacerých jazykových verziách je použitý iba jeden výraz (a nie tri ako vo francúzskej jazykovej verzii), okrem iného v španielskej („no afecta“), anglickej („does not affect“), nemeckej („berührt nicht“), talianskej („non pregiudica“), poľskej („nie ma wpływu“), portugalskej („não afecta“) a rumunskej („nu afectează“) jazykovej verzii.

²² Pozri najmä rozsudok z 25. júna 2020, A a i. (Veterné elektrárne v Aalter a Nevele) (C-24/19, EU:C:2020:503, bod 39 a citovaná judikatúra).

²³ Pozri rozsudok zo 6. októbra 1982, Cilfit a i. (283/81, EU:C:1982:335, bod 18).

²⁴ Pozri napríklad rozsudok z 30. mája 2013, Genil 48 a Comercial Hosteleria de Grandes Vinos (C-604/11, EU:C:2013:344, bod 38 a citovaná judikatúra).

60. Po druhé, netreba stratiť so zreteľa, že jednak Zmluva o FEÚ a jednak smernica 2006/123 používajú rôzne metódy na dosiahnutie spoločného cieľa, ktorým je odstránenie obmedzení slobodného poskytovania služieb.²⁵ Zmluva o FEÚ sa týka predovšetkým „obmedzení slobody poskytovať služby v Únii“²⁶. Sleduje „negatívnu integráciu“ tým, že zakazuje *prekážky* obchodovania so službami.²⁷ Smernica 2006/123 naproti tomu kladie dôraz na *činnosti* v oblasti služieb a zameriava sa konkrétne na ne. Ako akt sekundárneho práva sa môže podrobnejšie zaoberať problémami, s ktorými sa stretávajú poskytovatelia služieb, keď narazia na prekážky. To je dôvod, prečo sa smernica zameriava na činnosť poskytovateľov služieb a celá jej štruktúra je vybudovaná okolo činností v oblasti služieb.²⁸ Je teda rovnako logické, že článok 2 smernice 2006/123, ktorý definuje jej pôsobnosť, odkazuje na činnosti v oblasti služieb.

61. Ako je to však s opatreniami prijatými na vnútroštátnej úrovni, ktoré majú chrániť alebo podporovať jazykovú rôznorodosť a ktoré pojmovo majú širší rozsah ako činnosti? A čo oblasti, ktoré chcel normotvorca možno vylúčiť zo smernice? Opatrenia, na ktoré sa vzťahuje článok 2 smernice 2006/123, chápem tak, že normotvorca Únie ich nechcel vylúčiť z pôsobnosti smernice, ale chcel upozorniť, že táto smernica sa má vykladať s prihliadnutím na tieto opatrenia, čo najmä znamená, že takéto opatrenia môžu slúžiť ako prostriedky na odôvodnenie prekážky slobodného poskytovania služieb.

62. Vzhľadom na toto konštatovanie treba teraz preskúmať, ako sa preukazuje, že na právnu úpravu sa vzťahuje ochrana kultúrnej rôznorodosti.

63. Samotná skutočnosť, že členský štát sa jednoducho odvoláva na to, že na právnu úpravu sa vzťahuje ochrana kultúrnej rôznorodosti, nemôže stačiť, keďže podľa takéhoto prístupu by členské štáty mohli jednostranne určiť určité aspekty pôsobnosti smernice 2006/123.

64. Členský štát je teda povinný odôvodniť vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá má podporovať jazykovú rôznorodosť rovnako, ako odôvodňuje prekážku tým, že predloží dôkaz, že právna úprava je primeraná, teda spôsobilá dosiahnuť sledovaný cieľ a nevyhnutná na tento účel.

65. Keďže článok 1 ods. 4 smernice 2006/123 nedefinuje jej pôsobnosť, treba sa domnievať, že v skutočnosti predstavuje odôvodnenie prekážky, ktorým je chrániť kultúrnu rôznorodosť²⁹. Som si dobre vedomý toho, že takéto riešenie v podstate znamená uznať ďalší závažný dôvod vo verejnom záujme okrem dôvodov uvedených v článku 16 ods. 3 smernice 2006/123. Tým, že normotvorca na záver legislatívneho postupu vložil do smernice 2006/123 článok 1 ods. 4, chcel v skutočnosti zabezpečiť, aby členský štát mohol prijať opatrenia na podporu kultúrnej rôznorodosti.

66. Z toho podľa môjho názoru vyplýva, že vnútroštátne opatrenie na podporu kultúrnej rôznorodosti sa riadi ustanoveniami smernice 2006/123 a môže byť potenciálne odôvodnené, ak spĺňa „klasické“ podmienky stanovené v článku 16 tejto smernice, ako je najmä zásada proporcionality.

²⁵ Pozri rovnako návrhy, ktoré som predniesol vo veciach X a Visser (C-360/15 a C-31/16, EU:C:2017:397, bod 78).

²⁶ Pozri článok 56 ods. 1 ZFEÚ.

²⁷ Článok 57 druhý a tretí odsek ZFEÚ uvádza „činnosti“, ale iba ako príklad.

²⁸ Výraz „activité“ v jednotnom alebo množnom čísle je použitý aspoň 146-krát v smernici 2006/123: 85-krát v preambule a 61-krát v ustanoveniach tejto smernice. Naproti tomu výraz „obstacles“ je spomenutý 15-krát, a to iba v preambule a výraz „restrictions“ sa objavuje 20-krát: 15-krát v preambule a 5-krát v ustanoveniach.

²⁹ Nebolo by logické vykonávať úplné preskúmanie proporcionality opatrenia na účely určenia pôsobnosti smernice 2006/123.

67. Navrhujem teda odpovedať na prvú prejudiciálnu otázku tak, že článok 1 ods. 4 smernice 2006/123 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje minimálny poplatok za doručenie objednávky obsahujúcej jednu alebo viaceré knihy domov, patrí do pôsobnosti tejto smernice a môže byť odôvodnená, ak sú splnené podmienky stanovené v článku 16 uvedenej smernice.

68. Pokiaľ ide o otázku, či sa v prípade uplatniteľnosti smernice 2006/123 uplatňuje primárne právo, odpoveď vyplýva z ustálenej judikatúry: keď je daná pôsobnosť smernice 2006/123, netreba odkazovať na články 49 a 56 ZFEÚ, ani na ostatné základné slobody vnútorného trhu.

C. Tretia prejudiciálna otázka

69. Vzhľadom na odpoveď, ktorú navrhujem dať na prvú a druhú prejudiciálnu otázku, sa tretia prejudiciálna otázka stáva hypotetickou. Napriek tomu ju však preskúmam pre prípad, ak by Súdny dvor usúdil, že sa na prejednávajúcu vec uplatňuje primárne právo.

70. Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či vnútroštátne opatrenie, ktoré stanovuje minimálny poplatok za doručenie kníh domov, predstavuje prekážku podľa článku 34 ZFEÚ alebo článku 56 ZFEÚ.

71. Zdá sa teda, že vnútroštátny súd sa snaží určiť iba to, či sa uplatňuje článok 34 ZFEÚ alebo článok 56 ZFEÚ, pričom nehľadá usmernenie k možnému odôvodneniu dotknutej právnej úpravy.

72. Nie je sporné, že dotknutá právna úprava sa týka kníh ako tovaru a zároveň ich doručenia ako služby. Keď sa veci týkajú zároveň tovaru a služieb, Súdny dvor obvykle skúma iba jednu slobodu na základe tzv. testu „ťažiska“.³⁰ V tejto súvislosti Súdny dvor opakovane vyhlásil, že keď vnútroštátne opatrenie ovplyvňuje tak slobodné poskytovanie služieb, ako aj voľný pohyb tovaru, Súdny dvor ho skúma v zásade len s ohľadom na jednu z týchto dvoch základných slobôd, ak je preukázané, že za daných okolností je jedna z týchto slobôd vo vzťahu k druhej úplne druhoradá a môže s ňou byť spojená.³¹ V tomto rámci má Súdny dvor tendenciu rozhodovať veci týkajúce sa maloobchodného predaja s ohľadom na voľný pohyb tovaru.³² Súdny dvor však nepopiera, že hospodárska činnosť má z hľadiska základných slobôd mnoho aspektov, aj keď situáciu posúdil iba s ohľadom na jednu slobodu.

73. Vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok *Burmanjer a i.*³³, tak Súdny dvor rozhodol, že nemožno vylúčiť, že predaj výrobku môže byť sprevádzaný činnosťou obsahujúcou prvky „služby“. Táto okolnosť však sama osebe nemôže stačiť na to, aby hospodárska činnosť, ako je ambulantný predaj, bola kvalifikovaná ako „poskytovanie služby“ v zmysle článku 56 ZFEÚ. V každom prípade treba naopak preukázať, či toto poskytnutie je alebo nie je úplne druhoradým aspektom vo vzťahu k aspektom týkajúcim sa voľného pohybu tovaru.³⁴

³⁰ Pozri rovnako návrhy, ktoré som predniesol vo veciach *X a Visser* (C-360/15 a C-31/16, EU:C:2017:397, bod 90). Keď konkrétnu základnú slobodu nemožno jednoducho ignorovať z dôvodu, že je úplne druhoradá, Súdny dvor vykonáva spoločné preskúmanie oboch slobôd a ich postupné preskúmanie. Pozri podrobne návrhy, ktoré som predniesol v spojených veciach *X a Visser* (C-360/15 a C-31/16, EU:C:2017:397, body 89 až 95).

³¹ Pozri rozsudky z 24. marca 1994, *Schindler* (C-275/92, EU:C:1994:119, bod 22); zo 14. októbra 2004, *Omega* (C-36/02, EU:C:2004:614, bod 26); z 26. mája 2005, *Burmanjer a i.* (C-20/03, EU:C:2005:307, bod 35), ako aj z 2. decembra 2010, *Ker-Optika* (C-108/09, EU:C:2010:725, bod 43).

³² Pozri rozsudok z 13. januára 2000, *TK-Heimdienst* (C-254/98, EU:C:2000:12).

³³ Rozsudok z 26. mája 2005 (C-20/03, EU:C:2005:307, bod 34).

³⁴ Pozri rozsudok z 26. mája 2005, *Burmanjer a i.* (C-20/03, EU:C:2005:307, bod 34).

74. Pokiaľ ide o analýzu situácie iba s ohľadom na jednu slobodu, v návrhoch, ktoré som predniesol vo veciach X a Visser³⁵, som odkázal na logiku tzv. testu „ťažiska“: v situácii, keď má Súdny dvor vyložiť iba primárne právo, je prirodzené, že sa sústreďí na prevažujúcu základnú slobodu. Prečo by mal robiť rovnaký test s ohľadom na inú slobodu iba preto, aby dospel k rovnakému výsledku? Všetky základné slobody majú napokon ten istý cieľ: odstrániť prekážky obchodu na vnútornom trhu. To, či sa na konkrétnu situáciu vzťahuje, povedzme, iba článok 49 ZFEÚ, iba článok 34 ZFEÚ, články 34 a 56 ZFEÚ alebo iba článok 56 ZFEÚ, nemá vo veľkej väčšine prípadov veľký význam.

75. Pokiaľ ide o právnu úpravu, o ktorú ide vo veci samej, myslím si, že relevantnou základnou slobodou je voľný pohyb tovaru zakotvený v článku 34 ZFEÚ.

76. Táto právna úprava má totiž za cieľ a za následok upraviť činnosť predaja kníh a má zvýšiť cenu objednávky kníh v prípade, keď sú tieto knihy zasielané domov. V dôsledku tejto právnej úpravy sa teda zvyšuje celková cena knihy, teda tovaru.

77. Konkrétnejšie v prípade predaja liekov³⁶, kontaktných šošoviek³⁷ alebo videohier³⁸, Súdny dvor usúdil, že vnútroštátne opatrenie týkajúce sa postupu vyznačujúceho sa predajom tovaru prostredníctvom internetu a jeho dodaním do miesta bydliska spotrebiteľa treba skúmať len z hľadiska pravidiel v oblasti voľného pohybu tovaru, a teda z hľadiska článkov 34 a 36 ZFEÚ.

78. Podľa môjho názoru to platí aj pre právnu úpravu, o ktorú ide vo veci samej. Aj keď sa táto právna úprava výslovne týka ceny platenej kupujúcim za službu doručenia kníh, v žiadnom prípade neupravuje podmienky zmlúv uzavretých s poskytovateľmi tejto služby, ani cenu, ktorú sú títo poskytovatelia povinní účtovať za uvedenú službu. Dotknutá právna úprava sa teda netýka týchto poskytovateľov, ale predajcov kníh.

79. Túto právnu úpravu treba teda posúdiť s prihliadnutím na články 34 a 36 ZFEÚ.

80. Na rozptýlenie akejkoľvek novej pochybnosti, ktorú by vnútroštátny súd mohol mať v tejto súvislosti, treba uviesť, že dotknutá právna úprava nepredstavuje „spôsob predaja“ v zmysle judikatúry Keck³⁹.

81. Je všeobecne známe, že Súdny dvor nikdy neposkytol pozitívnu definíciu pojmu „spôsoby predaja“⁴⁰ a tento pojem vykladá reštriktívne.

³⁵ C-360/15 a C-31/16, EU:C:2017:397, bod 92.

³⁶ Pozri rozsudok z 11. decembra 2003, Deutscher Apothekerverband (C-322/01, EU:C:2003:664, bod 44). Pozri rovnako rozsudky z 19. októbra 2016, Deutsche Parkinson Vereinigung (C-148/15, EU:C:2016:776, bod 20), a z 27. februára 2025, Apothekerkammer Nordrhein (C-517/23, EU:C:2025:122, bod 61), v ktorých sa Súdny dvor rovnako zaoberal voľným pohybom tovaru bez toho, aby spomenul inú základnú slobodu vyplývajúcu zo Zmluvy.

³⁷ Pozri rozsudok z 2. decembra 2010, Ker-Optika (C-108/09, EU:C:2010:725, body 45 a 46).

³⁸ Pozri rozsudok zo 14. februára 2008, Dynamic Medien (C-244/06, EU:C:2008:85). Tu sa tiež rovnako riešil voľný pohyb tovaru bez akejkoľvek zmienky o inej základnej slobode vyplývajúcej zo Zmluvy.

³⁹ Rozsudok z 24. novembra 1993, Keck a Mithouard (C-267/91 a C-268/91, EU:C:1993:905, bod 16).

⁴⁰ Pozri najmä HALTERN, U., MÜLLER-GRAFF, P.-C. In: PECHSTEIN, M., NOWAK, C., HÄDE, U. (ed.): *Frankfurter Kommentar zu EUV, GRC und AEUV*, zv. II, Tübingen: Mohr Siebeck, 2023 (2. vyd.), Artikel 34 AEUV, bod 128, a KELLERHALS, A., UEBE, W.: *Das Binnenmarktrecht der Warenverkehrsfreiheit*. In: MÜLLER-GRAFF, P.-C. (ed.): *Europäisches Wirtschaftsordnungsrecht (Enzyklopädie Europarecht, Band 4)*, 2. vyd., Baden-Baden: Nomos, 2021, bod 40.

82. Súdny dvor, ktorý sa v tejto otázke riadil návrhmi, ktoré predniesol generálny advokát Wahl⁴¹, rozhodol, že „pojem ‚spôsoby predaja‘ sa vzťahuje iba na vnútroštátne ustanovenia, ktoré sa týkajú spôsobov, podľa ktorých sa môžu výrobky predávať, na pravidlá, ktoré sa týkajú spôsobu prepravy, sa tento pojem nevzťahuje“⁴².

83. Súdny dvor navyše rozhodol, že obmedzenie predaja na diaľku môže svojou povahou viac ovplyvniť hospodárske subjekty z iných členských štátov ako vnútroštátne subjekty⁴³ a že teda prekáža prístupu hospodárskych subjektov z iných členských štátov na trh.⁴⁴

84. V tomto štádiu sa teda treba domnievať, že dotknutá právna úprava nepredstavuje spôsob predaja, ktorý by mal za následok jej vylúčenie z pôsobnosti článku 34 ZFEÚ.

V. Návrh

85. Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy navrhujem Súdnemu dvoru, aby na prejudiciálne otázky, ktoré položila Conseil d'État (Štátna rada, Francúzsko), odpovedal takto:

Článok 1 ods. 4 a článok 16 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/123/ES z 12. decembra 2006 o službách na vnútornom trhu

sa majú vykladať v tom zmysle, že:

vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje minimálny poplatok za doručenie objednávky obsahujúcej jednu alebo viaceré knihy domov, patrí do pôsobnosti tejto smernice a môže byť odôvodnená, ak sú splnené podmienky stanovené v článku 16 uvedenej smernice.

⁴¹ Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Wahl vo veci Rakúsko/Nemecko (C-591/17, EU:C:2019:99, bod 118).

⁴² Pozri rozsudok z 18. júna 2019, Rakúsko/Nemecko (C-591/17, EU:C:2019:504, bod 129).

⁴³ V súvislosti s predajom farmaceutických výrobkov na diaľku pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. októbra 2016, Deutsche Parkinson Vereinigung (C-148/15, EU:C:2016:776, bod 23 a citovaná judikatúra).

⁴⁴ V súvislosti s predajom farmaceutických výrobkov na diaľku pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré som predniesol vo veci Deutsche Parkinson Vereinigung (C-148/15, EU:C:2016:394, bod 35 a nasl.). Niektorí autori súhlasia s týmto názorom a tvrdili, že stanovenie maloobchodnej ceny môže mať negatívne dôsledky na dovoz tým, že obmedzuje súťažnú výhodu dovozcu, pozri MÜLLER-GRAFF, P.-C. In: VON DER GROEBEN, H., SCHWARZE, J., HATJE, A., (ed.): *Europäisches Unionsrecht (Kommentar)*, Artikel 34 AEUV, 7. vyd., Baden-Baden: Nomos, bod 143.